

Fjármála- og efnahagsráðuneyti
Arnarhvíli við Lindargötu
101 Reykjavík

Mál nr. S-185/2026

Reykjavík, 8. október 2026

**Efni: Sameiginleg umsögn Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda og Almenna-Lífsverks lífeyris-
sjóðs um frumvarp til laga um brottfall laga um Söfnunarsjóð lífeyrisréttinda, nr. 155/1998**

Söfnunarsjóður lífeyrisréttinda (hér eftir „SL“) og Almenni-Lífsverk lífeyrissjóður (hér eftir sameiginlega „sjóðirnir“) þakka fyrir tækifærið til að veita umsögn um drög að framangreindu frumvarpi, ásamt áformum um lagasetningu og mati á áhrifum hennar, sem birt hafa verið í samráðsgátt stjórnvalda. Sjóðirnir fagna því að unnið sé að þeim breytingum á lagaumhverfi sem nauðsynlegar eru til að fyrirhuguð sameining sjóðanna geti komið til framkvæmda. Jafnframt þakka sjóðirnir ráðuneytinu fyrir gott samráð við undirbúning málsins.

Stjórnir sjóðanna undirrituðu samrunasamning hinn 8. júlí 2026. Samkvæmt honum er gert ráð fyrir að sameiningin taki gildi 1. janúar 2027 að uppfylltum þeim skilyrðum sem þar eru tilgreind. Við sameininguna flytjast eignir, réttindi og skuldbindingar SL til hins sameinaða sjóðs. Nauðsynlegar lagabreytingar eru ein af forsendum þess að unnt verði að hrinda sameiningunni í framkvæmd í samræmi við samrunasamninginn.

Markmið sameiningarinnar og hagsmunir sjóðfélaga

Fyrirhuguð sameining er að frumkvæði sjóðanna tveggja og byggist á mati stjórna þeirra á hagsmunum sjóðfélaga til lengri tíma. Markmið sameiningarinnar eru nánar tilgreind í samrunasamningi sjóðanna.

Helstu markmið hennar eru að bjóða sjóðfélögum hagstæð lífeyrisréttindi sem byggja á samspili samtryggingar og séreignar, styrkja grundvöll lífeyrisréttinda og bæta tryggingafræðilega stöðu til lengri tíma. Með sameiningunni er jafnframt stefnt að því að skapa stærri og öflugri lífeyrissjóð með aukinni áhættudreifingu, bjóða fjölbreyttari ávöxtunarleiðir fyrir séreignarsparnað og ná fram hagræðingu í rekstri sem getur stuðlað að lægri kostnaði og bættri þjónustu við sjóðfélaga. Sameinaður sjóður verður jafnframt betur í stakk búinn til að mæta sívaxandi kröfum til starfsemi lífeyrissjóða, meðal annars á sviði rekstraröryggis, upplýsingatækni og varna gegn rekstrar- og netáhættu.

Lífeyrisréttindi og tryggingavernd

Sameinaður sjóður stefnir að því að bjóða hagstæð lífeyrisréttindi sem byggja á samspili samtryggingar og séreignar.

Samtrygging tryggir ævilangan ellilífeyri og áfallalífeyri til sjóðfélaga og fjölskyldna þeirra vegna örorku eða fráfalls (örorku-, maka- og barnalífeyri). Sameinaður sjóður mun tryggja sjóðfélögum lögbundna tryggingavernd og réttindi til örorku-, maka- og barnalífeyris sem verða í heild samþætt við það sem almennt tíðkast hjá öðrum lífeyrissjóðum þótt einstakir þættir réttindamyndunar breytist.

Viðmiðunaraldur ellilífeyris verður 70 ár, samanborið við 67 ár hjá mörgum öðrum lífeyrissjóðum. Það gerir sjóðnum kleift að ráðstafa stærri hluta iðgjaldsins í séreign og auka sveigjanleika við starfslok. Sjóðfélagar geta til dæmis nýtt séreignina til að fá hærri eftirlaun fyrstu 10–15 árin eftir starfslok.

Þrátt fyrir 70 ára viðmiðunaraldur geta sjóðfélagar hafið töku ellilífeyris á aldrinum 60–80 ára líkt og hjá öðrum lífeyrissjóðum.

Valfrelsi um ráðstöfun iðgjalda

Sjálfgefin skipting lágmarksiðgjalds verður 8,5% í samtryggingu og 7% í séreign. Sjóðfélagar geta þó valið að greiða allt 15,5% iðgjaldið í samtryggingu og ávinna sér þannig meiri samtryggingarréttindi. Ákvörðunin er því í höndum sjóðfélaga.

Lögbundið hlutverk SL

Gert er ráð fyrir að sameinaður sjóður taki við lögbundnum verkefnum SL, meðal annars innheimtu iðgjalda þegar aðild að öðrum lífeyrissjóði liggur ekki fyrir. Samkvæmt frumvarpsdrögunum fær ráðherra jafnframt heimild til að ákveða með reglugerð hvaða lífeyrissjóður annast þessi verkefni. Verkefnin falla því ekki niður við sameininguna þótt lagaleg umgjörð þeirra breytist.

SL er opinn lífeyrissjóður og óháður aðilum vinnumarkaðarins. Sjóðurinn hefur m.a. haft það hlutverk að taka við iðgjöldum sjóðfélaga sem eiga ekki lögbundna aðild að öðrum lífeyrissjóðum vegna kjarasamnings. Sameinaður sjóður verður opinn lífeyrissjóður og getur því sinnt þessu hlutverki. Fleiri lífeyrissjóðir eru opnir sjóðir og krefjast þess ekki að sjóðfélagar tilheyri tilteknum hópum eða stéttarfélögum til þess að fá að greiða í viðkomandi sjóð.

Sjóðfélagahópar og staða sjóðanna

Almenni – Lífsverk er meðal annars starfsgreinasjóður arkitekta, leiðsögumanna, lækna, tónlistarmanna, tæknifræðinga og verkfræðinga, en er jafnframt opinn öllum. Margir sjóðfélagar eru sjálfstætt starfandi.

Í SL er einnig fjölbreyttur hópur sjóðfélaga, meðal annars sjálfstæðir atvinnurekendur og einstaklingar sem greiða iðgjöld vegna aukastarfa, svo sem kennslu, nefndarstarfa og stjórnarsetu. Flestir sjóðfélagar sem greiða í sjóðinn á grundvelli RSK innheimtu eru sjálfstæðir atvinnurekendur/verktakar og utan kjarasamninga.

Iðgjöld virkra sjóðfélaga, beggja sjóða, stafa að mestu leyti frá störfum utan samningssviðs SA og ASÍ.

Lýðræðisleg aðkoma sjóðfélaga og stjórnarhættir

Stjórn Almenna – Lífsverk er öll kosin af sjóðfélögum en atkvæðavægi þeirra ræðst af inneign í séreign og áunnum réttindum í samtryggingu.

Fyrirkomulagið byggir á því sjónarmiði að sjóðfélagar eigi sjálfir að velja þá einstaklinga sem fara með stjórn fjármuna þeirra. Á undanförunum árum hafa fjölmargir sjóðfélagar gefið kost á sér til stjórnarsetu og þúsundir tekið þátt í rafrænum stjórnarkosningum.

Með sameiningunni fá sjóðfélagar SL beina aðkomu að stjórnarkjöri í stað núverandi fyrirkomulags þar sem stjórn sjóðsins er skipuð af ráðherra. Um er að ræða ólíkar leiðir til að tryggja aðkomu og hagsmunagæslu sjóðfélaga en stjórnskipan sameinaðs sjóðs mun byggjast á beinu kjöri þeirra sem eiga réttindi og inneign í sjóðnum.

Um fyrirliggjandi frumvarpsdrög

Sjóðirnir gera ekki athugasemdir við einstök ákvæði fyrirliggjandi frumvarpsdraga. Mikilvægt er að tryggja samfellu í framkvæmd þeirra lögbundnu sérverkefna sem SL sinnir nú á grundvelli laga nr. 129/1997 og laga nr. 155/1998. Þar vegur þýngst lögbundin innheimta vangreiddra lífeyrissjóðsiðgjalda skv. 5. mgr. 6. gr. laga nr. 129/1997. Að mati sjóðanna tryggir sú leið sem lögð er til í frumvarpsdrögunum nauðsynlega samfellu í framkvæmd þessara verkefna þótt SL

hætti að starfa sem sjálfstæður lífeyrissjóður í kjölfar sameiningarinnar. Sjóðirnir styðja því þá útfærslu sem lögð er til í frumvarpsdrögum.

Sjóðirnir vilja áréttar að fyrirbyggjandi frumvarp felur ekki í sér neinar grundvallarbreytingar á lífeyriskerfinu og starfsemi lífeyrissjóða. Sameinaður sjóður mun, líkt og sjóðirnir tveir, vera opinn fyrir alla sem vilja og bjóða samsetningu lífeyrisréttinda í takt við gildandi lög og fyrirkomulag.

Virðingarfyllst,

	
Gunnar Baldvinsson, framkvæmdastjóri Almenna-Lífsverks lífeyrissjóðs	Guðmundur Stefán Steindórsson, framkvæmdastjóri Söfnunarsjóðs lífeyrisréttinda